

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

[§. 3. Tentationibus resistendi motiva.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Testimonia

Ex Veteri, Novo, Patribus, & Aliis.

Vir erat. Job. 1. 1. B. Job de virtute, & fortitudine animi, contra tentationes, quas, diabolo infligante, sustinuit, vir appellatus est. V. Beda hic.

Tempus belli, & tempus pacis. Ecclæ 3. 8. Qui bellum gerit contra spirituales nequitas, pacem cum Deo habet. Et in hac quidem vita tempus est assidue pugnandi contra principatus, & potestates: qui verò palmam consequetur, deinde in futuro sæculo lætabitur in deliciis, & in multitudine pacis. Olympiodorus hic.

Erat navis in medio mari. Marci 6. 47. Discipulos tentari permittit, ut discant patientiam. Nam propterea non statim illis assistit; sed totà nocte sinit in tempestate esse; ut doceat, fortes esse; & non in principio tentationum sperandam requiem. Theophylactus hic.

Illud scientes, Martyrii occasionem esse quamvis tentationem. Clem. Alex. Strom. 1. 4.

Merito non solum ab incipientibus, verum etiam à provecitissimis, Sanctis uniforniter Domino supplicatur, & dicitur: *& ne nos inducas in tentationem.* S. Ambros. 1. 2. de vocat. gent. c. 9.

Cogitur adversarius Sanctos Domini ad sua damna tentare. Dum enim tentat, meliores reddit; ut, qui tentatur, possit alios instruere, qui sibi ipse invalidus videbatur. S. Ambros. in Pf. 43. Et inter gentes &c.

Nulla sunt sine tentationum experimentis opera virtutis; nulla sine perturbationibus fides; nullum sine hoste certamen; nulla sine congressione victoria. S. Leo f. 1. de Quadrages.

Hoc ipsum de misericordia protegentis est; qui naturæ mutabili, nè de confectio prælio superbiret, semper voluit superesse, quod vincat. S. Leo f. 1. de jejunio Pent.

Et qui fieri potest, dicit aliquis, ut Martyres imitemur? non enim persecutionis est tempus. Equidem id etiam scio: persecutionis quidem tempus non est; ut martyris est tempus. Non persequuntur homines; at persequuntur demones: non vexat tyrannus; at vexat diabolus tyrannorum omnium sævissimus: non objectas prunas conspicias; at cupiditatis conspicias flammam accensam: illi cum bestiis pugnant; tu iram, immitem, & indomitam, belluam fræna: illi adversus intolerabiles dolores steterunt; tu absurdas, pravasque, cogitationes, quæ in corde tuo pullulant, vince: ita Martyres imitaberis. S. Chrysof. t. 6. Laudatio S. M. Barlaam.

Mos est Deo, ut non liberet à periculis viros virtute claros; neque à tentationibus liberet: sed in ipsis tentationibus tantam suam declarat virtutem; ut tentationes ipsæ eis fiant occasio lætitiæ magnæ. S. Chrysof. hom. 62. in Gen.

Non mihi videtur magnæ laudis futurum fuisse hominem; si propterea posset bene vivere, qui à nemine malè vivere suaderetur. V. Beda in Gen. 3.

Quot habeat Christus milites, certamen ostendit: qui triumphum mereatur, per bella cognoscitur. Ennodius 1. 2. ep. 14.

Poëanth. Sacra. Tom. II.

Si homini videtur dura via virtutis, quia continuè oportet nos pugnare adversus carnem, & diabolum, & Mundum: recordetur, quòd, quamcunque elegerit vitam, etiam secundum Mundum, multa illi adversa, tristia, incommoda, laboriosa, patienda sunt. Idiota Regulâ. 1.

Desperant aliqui de Dei bonitate, si non suavitate dulcedinis suæ experimentò jugi gustent: quasi jam esse velint, non spe, sed ipsa re, beati; & possidere hereditate sanctuarium Dei: neque esse in laboribus hominum; neque cum hominibus per tentationes flagellari. Pf. 72. 5. Gerson. de consolat. Theolog. 1. 2.

Frequentè, dum graviter nocere cupit hostis, prodest admodum; & proficit in tantum; quòd crebro hominem tentare desistit, nè tentationem superando, mereatur. Gerson opusc. de div. tent. diaboli.

§. III.

Tentationibus resistendi motiva.

Num. 1.

Deus, & gratia ejus, adjuvat.

Noli timere: plures enim nobiscum sunt.

4. Reg. 6. 16. Et nos dicamus, quoties ab inimicis Christi visibilibus, seu invisibilibus, circumdamur. Dicamus, inquam, fidem habentes, spem retinentes, charitate Deo propinquantes: noli timere, ô anima, noli timere Ecclesia: *plures enim nobiscum sunt, quam cum illis.* Nobiscum est Dominus, nobiscum est Angelorum exercitus, nobiscum est spiritualis pugnae princeps, & victoriæ opifex, Spiritus Sanctus. S. Rupertus 1. 5. c. 33. in libros Reg.

Ut tentaretur à diabolo. Math. 4. 1. Merito nos D. N. J. C. jejunio suo, atque deserto, adversus voluptatum informat illecebras; & tentari se Dominus omnium à diabolo patitur, ut in illo omnes vincere disceremus. S. Ambros. 1. 4. in Luc. 4. Propterea tentari se passus est Imperator; ut doceret militem dimicare. S. August. f. 63. de divers. Rectè ergo continuè docturus, primùm tentationes nostras in semetipsum admittit, & vincit; atque vincendo, milites suos vincere voluit. S. Rupertus lib. in Evang. c. 15. Sicut pro nobis, & pro nostra salute, unigenitus Dei dignatus est incarnari, circumcidi, baptizari, crucifigi; ita & tentari: ut nobis virtutem, & gratiam, triumphandi in omni tentatione promereretur. Dion. Carthuf. in Luc. 4.

Ecce video caelos apertos, & Filium hominis stantem à dextris Dei. Act. 7. 55. Incunstanter offert sanguinem suum, qui præ oculis habet Regem suum; simul & bravium suum. Euseb. Emiss. hom. de S. Stephano. Vidit stantem: quia stare proprium est adjuvantis in prælio. Lyran.

Non patietur vos tentari supra id, quod potestis. 1. Cor. 10. 13. Adverte, distributas à Domino tentationes, secundum eorum, qui tentantur, vires. Qui enim noverat; neminem, nisi Christum, victorem evasurum, ex presentata Mundi monarchia; eum solum voluit eâ tentari. Similiter de dignitate Messia, quâ solum Joannem pulsari voluit. Joan. 1. 19. quia solum noverat eam refutaturum. Oleaster.

D d d d

Qui

Qui pro nobis mortem semel vicit, semper vincit in nobis. S. Cyprianus ep. 9.

Plena sunt angelorum omnia, aer, terra, mare; Ecclesiæ, quibus Angeli præfunt. Adfunt Cherubim, & Seraphim; qui dicunt Sanctus! Sanctus! Sanctus! Plenus est Mundus Sanctarum Virtutum; quia plenus est nequitiarum: plenus est orbis terrarum remediis; quia plenus est laqueis. S. Ambros. Ocl. 1. in Pl. 118.

In tua pugna Dominus concreditur, Dominus dimicat: prælium tuum, Christi est prælium: peremptio hostis, gloria est Imperatoris. S. Chrysost. f. in illud Sap. 3. iustorum animæ.

Adamante solidiores nos Dei gratia efficit; & si volumus, omnino impugnabiles. Itaque sicut qui adamantem tundit, nihil adamanti nocet; sed seipsum fatigat, & robur suum imminuit: in hunc modum res se habent nostræ cum salutaris adversario; si armis, quæ nobis Spiritus S. gratia exhibet, continuo nos muniamus. S. Chrysost. hom. 4. in Gen.

Quid nocere poterit eorum, quæ sub cælo sunt; quem Deus cæli protegere, & conservare, voluerit, S. Bernardus l. 1. sup. qui habitat &c.

Ex quo argumento magno factum est nobis, quod neminem Deus in tentationibus, & tribulationibus, derelinquit; ut non ministret de superis necessariam omnino virtutem; confortet angelicè, qui humanè succumbit; comedat de cælis, quod non reperitur in terris: ut & velut corporeus, & passibilis, sustineat passiones. Sim. Cass. l. 13. c. 13. Luc. 22. confortans eum.

Post gravissimas tentationes, S. Antonius sentiens præsentiam Domini; ubi eras, ait, bone Iesu? ubi eras? Quare non à principio adfuisi, ut sanares vulnera mea? Et vox ad eum facta, Antoni, hinc eram; sed expectabam videre certamen tuum Præfat. vitæ S. Antonii.

Num. 2.

Tentationibus possumus resistere; nostrâ ignaviâ vincimur.

Ex Veteri.

Cumque levaret Moyses manus, vincebat Israel; sin autem paululum remississet, superabat Amalec. Ex. 17. 11. Orat Moyses, & vincit; cessat, & vincitur. Didicit Christianus, quid gerat; invenit, quid fugiat. Didicit, inquam, unde aut vincatur, aut vincat: quamvis instantius Christiano orandum sit; & quia periculosior hostis est, & pro seipso, non pro altero, pugnat. Unde apparet, vires hosti illi dare, qui cessat; & sese ei subicere, qui non orat: quod totum est, odisse sua, & diligere aliena: sibi ipsi hostem existere, dum contra hostem nolit jugiter exorare. Hostis enim, dum oras, premitur; dum cessas, erigitur. S. Chrysost. t. 1. f. de Moysse. Nec quisquam poterit excusari, qui hostem vincere nolit; dum orando cessat: & tamen in Moysse corpus deficiebat, non voluntas aliquando cessabat. Si ergo fragilitatis causa in Moysse excusare non potuit, quemadmodum in nobis voluntas poterit excusari? S. Rupertus l. 3. in Ex.

Securi erant, & nihil adversi sustinebantur. Judic. 8. 11. Israelitæ de tribu Dan, vidisse dicuntur populum habitantem in quadam regione; absque omni timore securum; indeque audaciam sumpsisse ad illum invadendum. Sic demones se animant &c. Diez conc. 2. D. 5. Epiph.

Filiis tuis, & filiabus, vescentibus, & bibentibus vinum, - repente ventus vehemens irruit &c. Job. 1. 18. Notandum, quæ tempora tentationibus congruant. Tunc quippe diabolus tentandi tempus elegit; quando B. Jobi filios in convivio invenit. Neque enim solummodo intuetur hostis, quid faciat; sed etiam, quando faciat: nam quamvis potestatem accepit; aptum tamen ad subversionem tempus exquirivit. S. Gregor. mor. 1. 2. c. 9.

Aperi mibi soror mea. Cant. 5. 2. Ponit his verbis rationes, ad suadendum peccatori, ut aperiat Deo. Cum ait: *aperi mibi*, insinuat, aperuisse peccatorem aliis, vel aperire solere. Et enim ad januam cordis stat etiam diabolus pulsans; sed aliò modo, quam Deus. Sicut enim in palatis regum plures sunt ordines portarum, antequam perveniatur ad secretum cubiculum: ita cor hominis plures continet ordines portarum. Quinque sensus sunt portæ; magis intimæ sensus interni, phantasia, appetitus sensitivus: per quas etiam intrat diabolus, & vehementius pulsât; cum fœdas cogitationes excitat, & immittit; quas David Pl. 77. 49. vocat *immissiones per angelos malos*. Et sic *misit diabolus in cor Judæ* Joan. 13. 2. ut traderet Christum. Diabolus quidem immittit; sed Judas admisit, & consentit: & ideo ad possidendum cor ejus intravit; cum tamen illam immisionem potuisset repellere. Universa enim potestas diaboli non amplius se extendit, quam ad pulsandum ad has januas: at ulterius est intimior cordis janua ad superiorem spiritus partem, ad quam solus Deus immediate pulsare potest; immitendo in intellectum, vel voluntatem, pias cogitationes, & ferventes affectus. de Ponte hic Exh. 8. §. 1.

Ex Novo.

Si Filius Dei es, mitte te deorsum. Matth. 4. 6. Tentat etiam Simonem Magum, ut per aera volitet. Cur tam diversimodè tentat? Hic valde superbus; à quo multum distat Christus. S. Gregor. M. l. 14. c. 7. intuetur inimicus generis humani uniuscujusque mores; cui vitio sint propinqui: & illa opponit ante faciem, ad quæ cognoscit facilius inclinari mente. Job. 41. 4. *quis revelabit faciem indumenti ejus?* q. d. quis diaboli vestem ex forma discernet? Sylveira hic.

In montem excelsum valde. Matth. 4. 8. Ut locus esset occasio consentiendi tentationi: sciens, ex mutatione locorum sæpe mutari affectum. Dion. Carth. hic.

Descendit pluvia, & venerunt flumina & cecidit &c. Matth. 7. 27. Quis illam domum demolitus? non sola tempestas, nec ventus: nam aliàs & altera domus destrueretur; sed malum fundamentum fuit causa. Ità tentationes, quæ malos, & probos, impetunt, eadem sunt.

aream

aream ventus sufflat; paleas secum fert; triticum manet. Causa non solum ventus, sed palearum levitas: Te non ducit tentatio, sed tua voluntas, quæ nihil ponderis habet in virtute. Impii, *tantum puerus, quem projicit ventus*. Pl. 1. 4. Jussi sicut *plantatum lignum*. Stella in Luc. 4. Pluvia notat tentationem Mundi; flumina carnis; venti diaboli. Pluvia enim ex alto descendens, terramque irrigans, inflans, tumemque efficiens; notat ambitionem honorum, & cupiditatem opum, quas affert Mundus. Flumina, quæ ex terra oriuntur, & domum circumlambunt; notant tentationes carnis, quæ ex ipsa carne oriuntur; eamque oblectando, quasi circumlambunt; ut à puritate, quam lex Dei præscribit, desistant. Venti, qui ex acre invisibiliter in domum inflant, sunt tentationes diaboli invisibilis. Cornelius in Matth. 7. 27. Hominis vitium est, si cadat: tentatio hominem manifestat. Malè compacta navis etiam levî tempestate solvitur: rupes decumanis quoque fluctibus sine damno quatuntur. Illud discrimen Salvator indicat exemplò sapientis, *domum supra petram ædificantis super arenam*. Iisdem pluviis, fluminibus, ventis, utraque concutebatur. Domus sapientis stetit; stulti collapsa est. Quis causa lapsus? non venti, non flumina, non pluvia; alioquin etiam domus Sapientis corruisset. Causa igitur fuit arena; in qua domum suam stultus malè fundavit: non cecidisset, si firmum fundamentum posuisset. Stengelius div. Jud. t. 4. c. 56. Vides, quòd non tentationum insidius, sed ædificantium stultitia, ruinam fecit. Etenim illic pluvia, & hic pluvia; illic flumina, & hic flumina; & illic ventorum incursum, & hic idem: ille ædificavit, & hic ædificavit: & eadem ædificatio, & eadem tentationes; & non idem finis: quoniam non idem fundamentum. Non enim tentationum natura, sed ædificantis imprudentia, ruinam fecit; alioquin oportuisset & domum supra petram ædificatam cadere. S. Chrysost. hom. 4. ad pop. *Superfeminavit & abiit*. Matth. 13. 25. Dæmon superfeminare tantum potest malæ cogitationis zizania: ut fructum pariant, nequit efficere. Tentare potest, ut assentiatis tentationi; efficere non potest. Unde, postquam feminat, abiit: quasi id jam fecerit, quòd potest; reliqua tibi faciendâ relinquit. Nisi terra excipiat, & foveat; fructum non ferent. Barradius D. 5. Epiph. t. 2. l. 9. c. 3.

Cum dormirent homines &c. ibidem. Diabolus ad nocendum, ex negligentia nostra, occasione utitur. Diez conc. 2. D. 5. Epiph.

Orate, ne intretis in tentationem. Luc. 22. 46. Non dicit, ne tentatio intret ad vos; sed ne vos intretis in illam: quoniam primum in voluntarium est, secundum verò voluntarium. Cajetanus hic.

Non regnet peccatum in vestro mortali corpore. Rom. 6. 12. Notat S. Chrysost. & Theodoretus: non dicit, non tyrannizet, quasi invitis vobis, peccatum: quia peccatum in nobis regnare non potest; nisi nobis volentibus, illudque sponte acceptantibus; ac consequenter tyrannizare nobis non potest. Cornelius hic.

Habebat loricas igneas. Apoc. 9. 17. Du. *Polyanth. Sacra Tom. II.*

plicia sunt arma: offensiva, ut gladius, lancea, sagittæ: defensiva, ut lorica, scutum. Cur hi equites non habent lanceas? Respondeo: quia hujus exercitus duces sunt daemones; qui nemini possunt nocere, nisi ei se submittat. Sylveira hic.

Ex Patribus, & alijs.

Cum diabolicis anima subesse suasionibus cœperit; quòd se hosti callido crebrius subjicit, tantò eum sibi intolerabiliorem facit: ut ei jam in nullo resistere valeat, uti in uno sui oblita assensum præstat. S. Gregorius in Pl. poenit. Pl. 2. Quoniam iniquitates supergressæ &c.

Si spiritus dominantis ascenderit in te, locum tamèn non deseras; si ostium ocluseris, minimè tibi nocebit. Si verò neglectè susceperis concupiscentiæ incitationem; radices in te figet, & mentem tuam ligabit, & te detrahet in foveam malorum, S. Cyrillus Jerof. Catech. 2.

Liberum arbitrium habet anima: & potest quidem diabolus incitare, cogere autem, præter voluntatem, omninò non potest. Subjicit tibi scortationis cogitationes: si vis, probas; si nolis, improbas. Si enim ex necessitate scortareris; cujus gratiâ Deus gehennam parâset? Et si naturâ, & non voluntate, justè ageres; cur Deus coronas pararet? Mansuetum est animal ovium; neque tamèn illa propter mansuetudinem coronatur: quoniam illa mansuetudo non ex voluntate, sed à natura illi inest. Idem Catech. 4.

Quemadmodum hasta, quæ in clypeum incidit; si mollis quidem sit, eum excindit; durò autem, & repugnantem, nihil facit; sed, reflexâ acie, vana, & inutilis, excidit: ita etiam usquevenit in anima. Si mollem enim & delicatam, invenerint tela, quæ mittuntur à diabolo; in profundum pervadunt: sin autem duram, & validiorem; & ipse abiit re infectâ, & ei nihil mali facit. S. Chrysost. in Pl. 9.

Non est amplius apertum bellum, nec ex æquo instructa acies. Sed ille quidem jacet pronus, & procumbens; tu autem stas erectus, ex alto eum feriens: ille quidem enervatus; tu verò robustus, & validus. Qui sit ergo, ut saepe vincat? hoc sit ex nostra ignavia; & ex socordia eorum, qui dormiunt. Idem in Pl. 123.

Filius prodigus cupit implere ventrem de filiquis porcorum; & nemo illi dabit. Per filiquas porcorum diversas cogitationes intelligimus; quibus maligni spiritus tanquam porci incrasantur; quæ aliquando cupienti non dantur: frequenter enim homo plus peccat, quàm diabolus suggerat; prævenit enim homo frequenter diabolum. Unde Ezech. 16. 27. *dabo te in manus odientium filiarum Palestinarum, quæ erubescunt in via tua scelevata.* Grandis pudor! quòd diabolus erubescit de peccato hominis, quòd ei non suggerit; & homo non erubescit. S. Antonius Pad. Dom. post. Trinit.

Ostium mentis voluntas est, seu consensus ejus: quòd & bono, & malo, à libertate arbitrii, per assensum, & dissensum, aperiri, & claudi, potest. Ex quo patet, quòd liberum arbitrium portarius est, ad aperiendam hanc januam voluntatis. S. Bernardinus t. 3. l. de amore inter Deum, & hominem.

Ddd dd 2

Volun-

Voluntas libera est janitor animæ: quia quodcumque pulsaverit ad januam visus, vel auditus, vel alterius sensus; voluntas statim adest, ad aperiendum, vel excludendum; hoc est, ad volendum, vel fugiendum. Si bonum occurrat, & voluntas hoc velit; Deo aperitur: si malum, & voluntas hoc velit; diabolo aperitur. Et ideo non debet nimis festinanter aperire; sed recurrere ad castri custodem, id est, rationem. Broyard Voluntas libera.

Sicut, cum fur ad januam, furandi animo, accedit, prius seram tentat; quam si firmam comperit, spem furandi amittit: ita etiam diabolus prius seram tentat, id est, quale quisque non peccandi propositum habeat. Quod si firmum invenit, pusillanimitas ab incepto desistit. Diez conc. 4. de Incarnat. Dom.

Num. 3.

Tentationes vincendi motiva.

Ex Veteri.

Scrutare, quidquid tuorum &c. Gen. 31. 32. S. Ambros. l. 2. de Jacob c. 5. Venit ad eum Laban, id est, *dealbatus*, puta Sathanas, (quia *Sathanas transfiguratur se in angelum lucis*. 2. Cor. 11. 14.) & cepit ab eo sua requirere. Respondit Jacob: nihil tuorum habeo. Quare, si quid agnoscis tuorum vitiorum, & criminum; nihil mecum abstuli fraudum tuarum. Omnia tua, tanquam contagium, refugi. Et quaesivit Laban, & nihil suorum reperit. Quam beatus vir, in quo inimicus nihil invenit, quod suum possit dicere; in quo diabolus nihil offendit, quod suum agnosceret. *Venit princeps mundi hujus, & in me non habebit quidquam*. Joan. 14. 30. Nihil est enim, quidquid est diaboli; quod nullam potest habere perpetuitatem, atque substantiam, apud Cornelium hic.

Irruit spiritus Domini in Samson, & dilaceravit leonem. Judic. 14. 6. Leo est res ardua, ut gravis tentatio; quam, instar Samsonis, invocato Dei spiritu, animose invadere, & superare, debemus. Occide hunc leonem: occisus amplius te non vexabit. Unde à Job 4. 10. 11. juxta Sept. vocatur *myrmicoleon*, id est, *formica leo*. Tradit Plinius, & alii: leonis animos, viresque, infringi; si quis in oculos, vultumque, ejus pallium, vestemque aliam, injiciat. Cornelius hic.

Egressusque est Sathan a facie Domini. Job. 1. 12. Ecce ad ferendum invictissimum robur inimicus seviens, quot tentationum jacula invenit. Ecce quot obsidionum machinamenta circumposuit. Ecce quot percussionum tela transmisit. Sed in his omnibus mansit meus imperterrita, stetit civitas inconcussa. S. Gregor. c. 4. de Job. in Prefat.

In die tribulationis meae Deum exquisivi. Pf. 76. 3. Testimonium bonæ conscientiae, & patientia in tribulationibus, & frequentes victoriae adversus tentationes, efficiunt; ut anima experimento quodam dulcedinem Dei sentiat, & testimonium Spiritus in se habeat; quod sit filius Dei. Bellarminus hic.

Latentur insulae multae. Pf. 96. 1. Pulchrè

animas, quæ licet tentationibus agitatae, stabilitatem, & firmitudinem, retinent, insulas appellavit; quas undique circumdat quadam malitiae falgugo: sed tantum allapsu suo non potest, ut astu aliquo virtutis constantiam labefaceret. S. Gregor. Nyss. tr. 2. de inser. psalmor. c. 9.

Ab omni via mala prohibui pedes meos. Pf. 118. 101. Pedes significant mentis assensum; quæ nos quodam vestigiò ducit ad culpam, & ad vias malas compellit; nisi eas pietas divinitatis abstraxerit. Cassiodorus hic.

Et ad domum Dei Jacob. Il. 2. 3. Ecclesia nuncupatur domus. Sed cur domus Jacob? respondet Procopius, quia Jacob luctator, & victor, exstitit. 32. 25. Qui enim ad Ecclesiam Dei pertinet, debet cum vitiis, & passionibus, luctari, & supplantare demones. Arcones hic Disc. 6.

Legitur 1. Mach. 6. 34. quod ostenderunt elephantis sanguinem uræ, & mororum; ut accuerent eos ad bellum: quod fit; quando tepidis, & pigris, adhibentur Passiones Sanctorum in exemplum. S. Thom. Aqu. in ep. 2. Cor. 1. Lect. 3.

Ex Novo.

Serpentes tollent. Marci 16. 18. Serpentes tollit, qui diabolicas suggestiones, & venenatas tentationes supplantat. Dionys. Carthuf. hic.

Tentatio vos non apprehendat, nisi humana. 1. Cor. 10. 13. Dæmoniæ est, maligna tentatione vinci, & peccare ex malitia: Angelicum eam non sentire: humanam sentire, & vincere. S. Anselmus apud Cornelium hic.

Vincenti dabo edere de ligno vitæ. Apoc. 2. 7. Lignum vitæ Christus est, qui suis electis semetipsum participando per gratiam, vitam æternam præbet. Richardus à S. Vict. q. d. qui diabolum vincit, edet de ligno vitæ: quia suavitare, & dulcedine, Christi satiabitur; modò per participationem gratiæ, post visionis beatæ. Silveira hic.

Dabo illi stellam matutinam Apoc. 2. 28. Aretas, Andreas Cæsar. diabolum intelligunt, juxta illud Il. 14. 12. *quomodo cecidisti de cælo Lucifer*. Permittit Dominus, juxta hanc sententiã, victori dandi diabolum calcandum sub pedibus; quod precatur Paulus Rom. 16. 20. *Deus pacis conterat Sathanam sub pedibus vestris velociter*. Et Luc. 10. 19. *dedit vobis potestatem calcandi super serpentes, & scorpionem, & super omnem virtutem inimici*. Sylveira hic.

Ex Patribus, & alijs.

Nunquam remittendæ sunt excubiæ, si quando hostis simulabit tranquillitatem; sed observans inimici insidias, dicat cum B. Habacuc. 2. 1. *Super custodiam meam stabo, & figam gradum supermunitionem*, omni custodia servans cor meum. S. Cyprianus lib. de duplici martyrio.

Si tentationi in corde nascenti festinè non resistitur; hac eadem, quæ nutritur, morâ roboratur. S. Gregor. mor. l. 21. c. 7.

Et tu dicito, si fortè videris, adversum te diaboli tentamenta: quid mihi, & tibi, est Belial? Ego Christi servus sum, illi me totum mancipavi; quid mihi, & tibi, est? Non novi opera tua; nihil

nihil tuum quero, nihil tuum possideo, nihil tuum desidero. Quanto magis nos oportet separari à diabolo, si ille sic discernit à Christo. S. Ambros. l. de Elia c. 20.

Quia Petra dicitur Christus, eam nobis id nomen afferet utilitatem; ut rectam vivendi rationem, firmam, ac stabilem, teneamus: & in rebus adversis fortiter perferendis constantes simus; adversusque peccati impetum omnem, strenuos, atque invictos animos, præstemus. Ex his enim rebus, & aliis hujusmodi, nos item erimus petra; in natura fragili firmum, & immutabile, Domini robur pro viribus imitantes, S. Gregor. Nyss. de perfectione Christiani.

Quantò imbecilliori reluctamur, tantò minus, si vincimur, venià digni sumus, S. Chrysost. hom. 79. in Matth.

Te querit certamen impar; te expetit mortalis infirmitas: quia majestatis tuæ gloria est, si leo rugiens ab infirma ove superetur; si spiritus violentissimus à debilissima carne vincatur. Fac illum tristem de humana læticia; qui de offensione nostra semper exultat, Cassiodorus in Pf. 150. Conclus. ad Deum.

Peccato homo non solum non debet consentire; sed neque in ejus delectatione, vel animò, detineri. Sicut venenosum cibum homo non solum non vult comedere, sed nec etiam gustare. Geminianil. 9. c. 57.

§. IV.

Tentationibus maxime Deo devoti obnoxii.

Num. 1.

Figure, & Symbola.

Ex Veteri.

Noli timere Abram: ego protector tuus sum. Gen. 15. 1. Dixit Deus post triumphum. In conflictu spirituali majora sunt post triumphum discrimina, quam ante prælii initia. Nec enim res tota planè confecta est, cum dæmon in tentatione devictus; nisi Deus denuò subveniat, novasque vires ministrat. Did. Niss. D. 1. Quadr. §. 8.

Oderat ergo semper Esau Jacob, Gen. 27. 41. Nota: post acceptam Patris benedictionem statim tentatur Jacob, persecutionem patitur, denique fugatur è domo patris: ut cogitare quis posset, nihil illi profuisse; imò obfuisse benedictionem. Sed eventus docuit, illam ipsi profuisse. Cornelius hic.

Congregati igitur ascenderunt quinque reges Amorrhæorum &c. Jos. 10. 5. Quinque reges concitarunt contra se Gabaonitas; quia transfugerunt ad Israël. Origenes hom. 11. in Jos. cum anima humana Verbo Dei se sociaverit; dubitare non debet, statim se inimico habituram: & eos, quos habuerat antè amicos, in adversarios esse vertendos. Idque non solum pati ab hominibus se speret; verum etiam de contrariis virtutibus, & spiritualibus nequitiis, id sibi imminere pro certo sciat. Et ita fit, ut qui amicitias expetit Jesu, multorum sibi sciat inimicitias tolerandas. A primordio iustitia vim patitur:

statim ut coli Deus cœpit, invidiam religio sortita est. Tertull. l. Adv. Gnost. c. 8.

Et convenerunt in Masphat. &c. i. Reg. 7. 6. Præterita flagitia abjurant, lacrymis diluerant, jejuniis se maceraverant; cum subito Philistinorum satrapæ cum ingenti, non modo suorum, sed etiam Tyriorum, exercitu instant oppugnatores. S. Gregor. in lib. Reg. quia, cum altiori vitâ proficimus, maligni spiritus, qui bene agentibus semper invident, nobis infellores sunt. Mendoza hic.

Totum pondus prælii versum est in Saul. i. Reg. 31. 3. Cur omnium hostium furor in unum illum ferebatur? Causam Scriptura dedit i. Reg. 9. 2. *non erat vir de filiis Israel melior illo, ab humero usque & sursum, eminebat super omnem populum*, sic dæmones in eos, qui cæteris eminent, majore impetu feruntur. Did. Niss. D. 1. Quadr. §. 2. Cassiodorus l. 1. ep. 2. graviores insidias adversarii tunc subimus, quando Dei dona suscipimus.

Cogitaverunt adversus Sanctos tuos. Pf. 82. 4. Post baptismum tentatur Christus: eò quòd in sanctificationis maxime diaboli tentamenta grassantur. S. Hilarius.

En lectulum Salomonis sexaginta sortes ambiunt. Cant. 3. 7. Nec in ferculo, nec in throno, nec in quadrigis, adhibuit sibi Salomon satellites, & excubitores; sed ad solum lectulum. Ut doceamur: ibi maxime timendas, ubi pax, & securitas, ad somnum provocant. Oliva l. 9. Strom. §. Nox præcessit.

Terribilis ut castrorum acies ordinata. Cant. 6. 3. Cur in hoc encomio ultimo loco addit hoc sponsum? ut insinuet: animam, quòd pulchrior est, suavior, & magis decora, sicut Jerusalem; eò vehementius ab hostibus obfideri, & impugnari; ut ejus decorem penitus exterminet. de Ponte hic Exh. 2. §. 1.

Ex Novo, Patribus, & Aliis.

Superseminavit Zizania. Matth. 13. 25. Non prius, quam bonum semen seminatum. Item non in medio spinarum; sed in medio tritici. Mendoza in i. Reg. 7. 5.

Et discerpens eam spiritus immundus. Marci 1. 26. Cur dæmon discerpens egreditur è homine? S. Gregor. hom. 12. in Ezech; quid est, quòd obsessum hominem antiquus hostis, quem possessum non discerpserat, deserens discerpit? nisi quòd plerumque, dum de corde expellitur, aciores in eo tentationes generat, quam prius excitaverat, quando hoc quietus possidebat.

Et draco stetit ante mulierem, quæ erat paritura. Apoc. 12. 4. Adhuc parturit mulier celo nota; quòd pertinet ad conceptum votum pie vivendi: sed adest jam draco, ut vim faciat. Velloso in Judith 5. Parænet. 27.

Sicut raptores, & fures, libentius efferunt aurea, quam argentea, vel lignea, vasa; sic & diabolus per se, vel per alios homines, trahit ad peccatum libentius chariora Ecclesiæ membra. S. Bonaventura l. 1. D. 15. Pent.

Dddd 3

Num;